

Kossuth Népe

MEGJELENIK HÉTFŐ KIVÉTELEVEL MINDEN NAP

I. évfolyam 14. szám

Főszerkesztő: Felkai Ferenc

1945. május 16, szerda

Közöljük a sopronkőhidai foglyok névsorát

Sopron-Kőhida drámai órái

**Akiket a Dominics-féle nyilas vérbíróság kivégeztetett,
vagy Németországba hurcoltatott
156 magyar áldozat**

Sopron-Kőhida...

Fájdalmas, hogy a Hűség Városa ugyanolyan gyászos történelmi hirhedségre tett szert, a náci és nyilas banditák jóvoltából, mint 48 után Kufstein kazamatái. Szomorú, hogy éppen a „civitas fidelissima“ neve lesz átkos emlékezetű az igaz magyarok szívében. Sajnos, ebbe a városba próbáltak menekülni Szálasi és pribékjei, itt ült véstörvényszéket a Dominics-féle vérbíróság, itt végezték be életüket a magyar felszabadulási mozgalom pionírjai és sok száz magyart innen hurcoltak el Németország belsejébe az SS-vérek.

Sopron-Kőhida: az utolsó stáció. A magyar golgota útja a Svábhegyen, a Gestapo vallatászobáiban kezdődött, folytatódott a pestvidéki törvényszék fogházában és a Margit-körúti fogházban, ahonnan a kínzások és gyötrelmek útja Sopron-Kőhidára vezetett. Sokan itt be is végezték, kötéllal a nyakukon, vagy golyóval a szívükben. A fegyház többi lakójának további kálváriája Németországban folytatódott. Egyrészüket Wiener-Neustadtba, más részüket Hannoverbe vitték. Hogy onnan — hová? Ki tudna erre válaszolni. Még csak ennyit:

Verje meg a magyarok Istene azt az aljas hazaárulót, akinek része volt ebben! „Verje meg az Isten, fogja meg az átok!”

Sopron-Kőhida a magyar politikai foglyok utolsó „hungarista birodalmi“ állomása. Itt tevékenykedett a politikai ügyekkel foglalkozó leg-
aljasabb „magyar“ intézmény, amit a Szálasi-banda állított fel: az úgynevezett Dominics-féle vérbíróság. Teljes címe:

„A Nemzet Totális Mozgósításával és Harcbaállításával Megbizott M. Kir. Tárcanéllküli Miniszter mellé beosztott TábornoK Birósága.”

Egy „szökevény“ beszámolója

Sopron-Kőhida szabályos fegyház volt, ahol a rendes fegyenceken kívül rengeteg politikai foglyot őriztek és kínoztak. A politikai foglyok két csoportba tartoztak. Az egyik csoport az úgynevezett „védőrizetesek“, akik ellen hadbírói eljárás nem folyt és akiket a kórház épületében helyeztek el. A másik csoport az úgynevezett „cellások“, ezek voltak az elítéltek és a hadbírói eljárás alatt állók.

Ez az elkülönítés megmaradt és az elszállítás is két csoportban történt.

Március 28-án a védőrizeteseket, március 29-én pedig a többi foglyot szállították el.

A további információk úgy szólnak, hogy ezek egy részét Wiener-Neustadtba, másik részét pedig Hannoverbe hurcolták. Hogy itt mi lett

Itt hangzottak el a 15—20 évre szóló fegyházbüntetések és halálbüntetések. Itt domborulnak a kivégzettek sírhantjai — köztük Bajcsy-Zsilinszky Endréé is — és innen hurcolták Németország belsejébe azokat a védőrizetéseket és elítélteket, akiket az orosz felszabadító hadsereg megérkezésekor jobbnak tartottak magukkal vinni.

Sopron-Kőhidát ugyanaz a sors érte, mint a hírhedt náci internálótáborokat, Buchenwaldot és Dachaut.

a sorsuk és hogy ezekből a városokból az orosz győzelem után hová szállították őket, arra csak a magyarok Istene tudna válaszolni.

Sopron-Kőhida utolsó napjairól egy „szökevény-fegyenc“, akinek március 29-én sikerült kerekelt oldania, a következőkben számol be:

— Az utolsó napokban feszült izgalommal vártuk a híreket a Vörös Hadsereg előnyomulásáról. A kórházban volt egy „titkos“ rádiókészülék. Onnan hozták a gyengélkedők és az írások az örömhíreket. Rendkívül segítségünkre volt a hírszolgálatban a mindig agilis Almássy és Révay „polgári egyének“ (mert így titulálták a Kiss János-féle mozgalomban részt vett és kegyelemmel menekült hadi műszaki törzskari alvezredes és huszárszázados).

— Legjobb volna, ha az oroszok valahogyan bekerítenének bennün-

ket — ez volt az általános óhaj.

A foglyoknak Németországba való szállítása már a levegőben lógott. Az egyébként zord és kérlelhetetlen hadbírák lázasan csomagoltak már és nem folytatták korábbi mesterségüket. Nem „ítélkeztek“, de nem ásták a védőárkokat sem. A nyitott ablakokon keresztül a cellákba behatolt az aggódo kérdés:

— Mit tudsz? Mikor indulunk?

Kétségbe voltunk esve. Egyetlen

halvány reménysugár még befurakodott a cellák vasrácsos ablakain. Megtudtuk, hogy dr. Varvasovszky János, a fegyintézetnek mindig a foglyokkal érző és érdekükben mindent megtevő orvosa, a soproni Erzsébet-kórház idegosztályának vezetője, a fegyházban lévő tifuszsesetekre hivatkozva, azt a kérelmet terjesztette elő, hogy az elszállítástól tekintsenek el, mert a foglyokkal együtt a járványt is kihurcolják.

Gestapo-őrséget kapunk...

Minden hiába volt. Március 28-án a védőrizetesek már indulnak és pedig — amint hírlük — Chiemseebe. Ezen a napon már a szokásos egyórás séta is elmarad, talán azért, hogy a „menetre való előkészületek“ lehetővé ne váljanak.

Már az őrszemélyzet is ideges.

Március 28-án este

hatalmas szovjet légitámadás éri Sopront és a fegyház környékét is.

A fegyházra azonban nem hullanak bombák. A kiszolgáltatottság és a halálfélelem érzése súlyos percekét okoz a bezárt cellák lakóinak. Különösen a harmadik emeleten lévő nők, akikkel valósággal hintázik az épület, verik elkeseredetten az ajtót: — Nyissák ki! Szálasi már ügyis elmenekült!

Nekünk azonban a bombázás pokoli dörrenései az öröm és boldogság érzését jelentették. Ugy látszik, mégiscsak itt a szabadulás órája.

A távolból géppisztoly kattogása hallatszlik. Por és füst száll az ablakokon át. — Ejtőernyősök — mondja kint valaki és a hír celláról cellára száll, a fűtőtestek útján.

„Közönséges fegyencek“

De az indulás sürget. Reggel fél nyolckor a visszamaradó „közönséges fegyencek“ — kik igazi bajtársi szeretettel vetek körül mindig bennünket és akikben az embert becsülni megtanultuk — ezeknek a szenvedőknek búcsúintégetése és jókívánatai között kilépünk a fegyház erősen őrzött kapuján.

Az úton már visszavonulási kép. Kocsiszlopok... néhány rohanó gépkocsi... a német menekülés biztos jelei. A mi menetünk mégis

Másnap korán reggel ébresztő. Az egész útra kapott fél kenyeret becsomagoljuk. A csomagot, ládát és zsákot a hátunkra vesszük. Induláshoz állunk.

— Kismartonban vagonokba raknak és valószínűleg Matthausenbe szállítanak — halljuk a hírt.

Őrszűnket a nagylétszámú meg erősített magyar őrségen kívül

25 főnyi Gestapo-őrség veszi át, géppisztolyokkal felszerelve, egy Gestapo-altszta parancsnoksága alatt.

A magyar őrségre is vigyázni kell, bár a magyar őrség továbbra is vigyáz ránk. A náciK egész uralmuk alatt így őriztették gyászmagyarokkal az igazi magyarokat. Most már világosan látjuk, hogy lehetetlen az őrség lefegyverzése, de még lehetlenebb a szökés. Utolsó vigaszul az marad, hogy már úgysem tarthat soká. Mégis fáj elhagyni a földet, amelyért — a Dominics-féle vérbíróság fogalmazása szerint — mindannyian „hűtlenek“ lettünk.

A menetoszlopot szakaszokba osztják, parancsnokot kapunk, aki szervez, névsort készített, mert „minden parancsnok felelős a szakaszáért“.

feltűnést kelt. A gyaloglás üteme nagyon erős. A Gestapo-pribékek élete fontos és baj volna, ha kézrekerülnének. Nagyon ládadtak most. Batyuval, zsákkal, ládával a hátukon mennek: menekülnek.

És átlépik az országhatárt nők, férfiak, munkások, hivatalnokok, tiszték, tábornoKok, elhurcolva hazájukból, mint annyi más. Ez a menet örök jelkép marad: a magyar szabadság megtiprásának örök mentője.